

ETT FIKTIVT MÖTE

En kristen i vår tid ställs inför en värld av splittrade kyrkliga traditioner, ideologiska influenser och en komplicerad historia av mänskliga val i relation till Guds eviga kallelse. För att söka förståelse och vishet i denna situation, tillåts vi här att i en fiktiv visionell samling föra ett samtal med några kyrkofäder, apostlarna Johannes och Paulus – samt Kristus själv!

Vår fråga:

Om ni ser på alla kyrkor och olika inriktningar som finns i Kristi kropp idag, år 2025 – vilken kyrka tror ni att ni skulle trivas i, både praktiskt och teologiskt? Var ärliga, som ni alltid var när ni bemötte heresier – tala öppet, inte diplomatiskt.

Paulus (ca 5–67 e.Kr.)

Apostel, tidigare farisé och förföljare av de kristna. Omvänd av Kristus själv i en syn och blev urkyrkans mest inflytelserika missionär och teolog. Författare till flera nytestamentliga brev som formade den kristna läran om nåd, tro och enhet. Arbetade tillsammans med Lukas, som senare nämns i relation till Polykarpos och Ignatius.

Jag är Kristi tjänare, kallad att förkunna evangeliet – inte från människor, utan från honom själv.

Jag skulle trivas där evangeliet om Guds nåd förkunnas klart, där Kristus är centrum, och där rättfärdiggörelse inte blandas med laggärningar.[1] Där tron verkar i kärlek, Anden leder, och enheten bevaras i ödmjukhet – där är Kristi kropp verksam. Jag varnade mot splittring: "Är Kristus delad?" (1 Kor 1:13).

Jag skulle dra mig undan från läror som förvrider evangeliet – även om de bär mitt namn. Jag gläder mig där nåden är fri, där Anden bor, och där kärleken förenar – vare sig i stor katedral eller liten husförsamling.[2]

Johannes (ca 10–100 e.Kr.)

En av de tolv apostlarna, ofta kallad "den lärjunge Jesus älskade". Författare till Johannesevangeliet, tre brev och Uppenbarelsesboken. Enligt traditionen den ende apostel som dog en naturlig död, i hög ålder i Efesos. Hans skrifter präglas av en djup betoning på kärlek, enhet, sanning och Kristi gudomlighet. Andlig fader till Polykarpos och indirekt till Ignatius. Hans teologi om Logos (Ordet), inkarnationen och kärlekens bud var avgörande för Justinus, Irenaeus och hela den johanneiska traditionen.

Jag har sett honom. Jag har hört hans röst, rört vid hans kropp och vilat vid hans bröst.[3] Jag vittnade om Ordet som blev kött, för att ni skulle tro och ha evigt liv.

Jag skulle vilja fråga: Är kärleken er väg? Är sanning och nåd i ert mitt? Jag skulle söka den kyrka där ljuset inte blandas med mörker, där Kristi bud är levda – inte bara lärda. Jag skrev: "Om någon säger: 'Jag älskar Gud' men hatar sin broder, då är han en lögnare." [4] Därför är jag inte imponerad av yttre former, men där jag ser gemenskap i Anden, trohet till Sonens namn, och en församling som vandrar i ljuset – där är jag hemma.

Jag såg i Uppenbarelsen hur församlingar riskerade att förlora sin första kärlek, hur ljumhet varnade Kristus bort.[5] Jag säger: stå fasta. Se till att ni bär vittnesbördet om Jesus och håller Guds bud.

Kyrkorna ni nämner – ortodoxa, katolska, trogna protestantiska – bär säkert alla gnistor av ljus. Men var och en må pröva sin kärlek, sin ödmjukhet, sin uthållighet. Den som övervinner – honom ska jag känna som broder. Han som har öron må höra vad Anden säger till församlingarna.[6]

Clemens av Rom (ca 35–99 e.Kr.)

Tredje biskopen i Rom efter Petrus. Troligen samtida med Johannes. Författare till det s.k. Första Clemensbrevet till församlingen i Korinth – det tidigaste bevarade icke-kanoniska kristna brevet. Han betonade ordning, ödmjukhet och lydnad mot Guds ordnade tjänstestruktur. Känd för sin betoning på apostolisk överlåtelse och kyrklig disciplin.

Jag skrev till Korinth när ordningen hotades, och man reste sig mot de presbyterer som med rätta blivit insatta. Jag manade till fred, ödmjukhet och lydnad mot den struktur Gud själv har inrättat genom apostlarna.[7] Apostolisk succession är inte mänsklig makt – det är Guds vilja för sin kyrka.

Min fråga till er är följande: Är era ledare insatta i frid, och tjänar de i fruktan för Gud – eller i egen ära? Jag skulle söka mig till en kyrka där ledarskapet är rotat i apostlarnas tradition, där liturgin speglar den ordning som överlämnades, och där enheten hålls högt. Den romersk-katolska och ortodoxa kyrkan förstår detta arv.

Men jag skulle också tala allvarligt till dem som splittrar kyrkan för egen vinning eller förkastar ordning i frihetens namn. Gud är inte oordningens Gud, utan fridens. Håll därför fast vid den tro ni fått, i ödmjukhet och under lydnad för Guds vilja – inte mänsklig självhävdelse. Då är Kristus i ert mitt.

Ignatius av Antiochia (ca 35–108 e.Kr.)

Biskop av Antiochia och en av de första martyrerna. Skrev sju brev på väg till sin avrättning i Rom där han betonade enhet, biskopens roll, och eukaristins verklighet. Kände troligen Polykarpos personligen och omnämner honom i ett brev. Påverkad av Paulus och Johannes genom den syrisk kristna traditionen.

Jag skrev: "Där biskopen visar sig, där ska församlingen vara, liksom där Kristus är, där är den katolska kyrkan." [8]

Jag skulle söka mig till en kyrka där man ser biskopen som ett tecken på enhet, där eukaristin firas i gemenskap med hela kyrkan, och där apostolisk succession bevaras.

Den östliga ortodoxin verkar hålla detta högt, och också många katolska församlingar. Jag skulle undvika de kyrkor som saknar gemensam lära och bryter med det kroppsliga uttrycket för enhet.

Polykarpos (ca 69–155 e.Kr.)

Biskop av Smyrna och en av de mest kända apostoliska fäderna. Han var lärjunge till aposteln Johannes och blev själv martyr. Bevarade troget apostlarnas lära i en tid av tilltagande heresier. Lärjunge till Johannes, kände Ignatius personligen, och var andlig föregångare till Irenaeus.

Jag levde i skuggan av apostlarna, särskilt Johannes, och led martyrdöden i Kristi namn.

Jag skulle känna igen den sanna kyrkan där man vördar de heliga, bär sitt kors, och håller fast vid den tro som en gång för alla överlämnades åt de heliga.[9]

Den ortodoxa kyrkan, med sin vördnad för martyrer och helgon, liksom den katolska kyrkan med sin tro på eukaristins verklighet, tycks spegla mycket av detta. Men där världens anda råder, där Kristi lidande inte längre predikas – där är jag inte hemma.

Justinus Martyren (ca 100–165 e.Kr.)

Filosof och apologet som omvände sig till kristendomen. Skrev flera verk som riktade sig till icke-kristna, särskilt romerska myndigheter, för att förklara och försvara den kristna tron. Blev avrättad i Rom. Påverkades av Johannesprologen och Paulus' undervisning om Logos. Föregångare till den kristna teologiska dialogen med grekisk filosofi – något som Irenaeus också tog vidare i en mer pastoral form.

Jag sökte vishet i filosofin och fann den fullbordad i Kristus, den eviga Logos.

Jag skulle finna hem där förnuft och tro samverkar, där apoloetikens röst ännu hörs, där liturgin är helig och eukaristin vördas som Kristi kropp och blod.[10]

Jag ser att mycket av detta tycks finnas i den romersk-katolska och östligt ortodoxa kyrkan. Men jag skulle avvisa de rörelser som reducerar tron till känslor, eller förvandlar Kristus till en idé bland andra. Han är inte en symbol – han är Gud.

Irenaeus av Lyon (ca 130–202 e.Kr.)

Biskop i Lyon, född i Mindre Asien, troligen i Smyrna. Han var lärjunge till Polykarpos och blev den främsta motståndaren till gnosticismen. Skrev *Adversus Haereses*, ett nyckelverk i kyrkohistorien. Direkt lärjunge till Polykarpos, och därigenom en bärare av aposteln Johannes' teologiska arv. Hans verk citerar och bygger vidare på Paulus.

Jag skrev mot gnostikerna och försvarade den *regel av tro* som går från apostlarna till biskoparna och kyrkan i varje generation.[11]

Jag skulle söka mig till en kyrka där Skriften tolkas i ljuset av traditionen, inte utifrån privat mening. Både den katolska och den ortodoxa kyrkan ser ut att försöka förvalta denna levande tradition.

Jag varnade för dem som trodde sig ha högre kunskap, men avvek från tron. Därför skulle jag stå främmande inför kyrkor som klippt banden till den apostoliska successionen och kroppens enhet.

Jesus Kristus (evig, jordeliv ca 6/4 f.Kr.(!) – 30/33 e.Kr.)

Guds Son, född av jungfru Maria, korsfäst under Pontius Pilatus, uppstånden från de döda. Kristendomens centrum, frälsaren och Herren. Grundade kyrkan genom sina apostlar. Alla övriga i denna samling erkände honom som Herre och byggde sina liv, sin teologi och sina offer på att följa honom.

Frid vare med er. Ni har vittnat troget om mig, och er längtan efter sanning är god. Ni frågar vilken kyrka jag kallar min. Jag säger er: Jag är vägen, sanningen och livet. Den som älskar mig och håller mina bud, han är min lärjunge.[12] Kyrkorna ni nämner bär delar av mitt liv: sakramenten, Ordet, bönen, gemenskapen. Men där stolthet, splittring och självrättfärdighet råder – där är mitt namn kanske nämnt, men mitt hjärta inte känt. Jag ser till hjärtat, inte fasaden. Min kropp är större än era samfund, men inte gränslös. Det finns en smal väg, och inte alla vägar leder till livet.[13]

Så säger jag till mitt folk år 2025:

Sök mig – inte bara en institution. Sök Anden – inte bara bokstaven. Sök sanning – inte ideologier. Bygg broar, inte murar. Men skilj er inte från min kropp. Jag kommer snart. Håll era lampor tända.[14]

Fotnoter

1. Galaterbrevet 1:6–9; Romarbrevet 3:28.
2. 1 Kor 12; Efesierbrevet 4.
3. 1 Joh 1:1–3
4. 1 Joh 4:20
5. Upp 2–3 (särskilt till Efesos och Laodicea)
6. Upp 2:7 m.fl.

7. Första Clemensbrevet kap. 40–44 (särskilt 42–44)
8. Ignatius till Smyrna, kap. 8.
9. Jud. v. 3; Martyriet av Polykarpos, kap. 1–3.
10. *Adversus Haereses* 3.3.1–3.
11. Första apologin, kap. 66–67.
12. Joh 14:6, Joh 14:21.
13. Matt 7:13–14.
14. Matt 25:1–13.